

Any XVIII

Barcelona 5 Janer de 1905

Núm. 852

¡Somnia! Pero no 's persin
sigan juguets ó bombóns,
sinó que á sas plantas vengsi
á mans plenas los millóns.

De dijous á dijous

Si la tasca d' escriure 'ls sucesos qu' han passat. ja es prou dificilosa ¿com ho te d' esser lo descriure lo per venir, lo desconegut?

Donchs no hi fa res, aborrim l' aygua... y malgrat la rialleta avergonyidora, qu' en contrau 'ls muscles de la boca del llegidor d' aquesta crónica, la primera del any 1905. anirém á fer 'l judici d' aquest que 's comensa y tant de bó que l' acabém tots ab salut y alegría, mes que passi tot á l' invers.

De diners no 'n tractém pas, qu' aqueixos may han portat en lloch la felicitat.

**

Quan acabin de riure, comensarém.

Perque 'l cas, es molt seriós; mes del que 's pensan.

Vingan aqui y escoltin, que no tractarém pas l' assumpto á tall de «Zaragossano»

Tant s' ens endona l' averiguar, quina estrella presidirá lo sí del any 1905.

Lo mateix te, que sia Marte, Venus ó Urania.

Els mateixos resultats 'n tocarém si 'ns presideix l' Azcárraga, com si ho fá en Maura ó bé en Moret ó en Montero Rios.

N' estém ben segurs; tant 'ns llevará la pell l' un com els altres.

Lo poble Espanyol, com un Sant Bartomeu anirá pe 'l mon ab la pell al coll, que l' hi haurán llevada. tant si 'l governan 'ls primers com si 'l governan 'ls darrers.

No s' escaparà per més que vullga de pagos; consums, cédulas, quintas y vagin afegint.

Els empleyats de l' Estat, serán burros, ganduls y lladres.

Tractarán la gent á "rebufos."

Mirant pe 'ls descuydats, 'ls d' aduanas y contribucions, buscarán si hi ha res pe 'l ganxo.

Feta la lley, feta la trampa... regirá una lley d' alcohols, que 'ls será mo't profitosa; 'l comú no 'n cobrarà gayre, res quasi bé.

Lo poble pagarà per aixó tota la tatxa, que com bons germans s' han de partir, comerciants y investigadors.

Tots serán uns... com sempre.

**

No 'n mancarán «carabiners» de duas menas; dels uns no ca 'l parlarn, que ja 's farán la feyna sens soroll.

Els altres, serán matuters y contrabandistas.

Això no será un cas nou; mes será veritat ben comprovada.

Voldrém tenir pau y per tot ens mourán guerra; fins al Marroch.

Traurém las castanyas del foch y se las menjarán 'ls altres.

Las xufas, «moniatos» bolets y pinyas que cayguin... ¡y no 'n mancarán! serán ben be per nos.

Els talls bons s' els menjarán els altres.

A n' aixó ja hi som tant fets, que ni 'n fem cap cas; ho trovém molt natural y fins modernista.

**

Per atrapar'ho, y fins alguna cosa mes, tindrém infantería, caballería y artillería, no mes per «amohinar» tants fills de mare al servey del rey, y perque 's pugan passejar molt llampants y cobrar bonas soldadas, generals y militars que 's rendeixin ab tanta «decencia» com ho feu en Linares á Santiago de Cuba.

Potser aquest any encara no 'ls farán ministres per manca de plassa, pero un altre colp será.

¡Que s' esperin un xich!

**

Aquest any 's podrá tocar la «marina»; ja no es privat.

Sols que com no hi ha barcos tampoch podrán tocarla.

Ara de Condestable fins Almirant... no me 'n toquin pas cap, que 'ns podría fer falta.

Be prou feynas tindrán per menjars' lo pressupost... que d' acorassats y creuhers ja 'n tenen 'ls japonesos.

Las costas d' Espanya, estarán ben fortificadas, mentres ningú 'ns digui res.

Las Balears y Canarias, encara serán nostres; pero 'ls Inglesos se 'n servirán.

**

Seguirém parlant del servey obligatori, mes las redencions costarán tres cents drets.

D' embaixadas ben pagadas no 'n faltarán; d' embaixadors pera cobrarlas encara menos.

Els acadèmichs cobrarán vinticinch pessetas per cada sessió; tindrán sessions dia per altre... y tots s' hi adormirán.

¡Mentrestant no fan tonterías, encara mellor!

**

Els pintors «modernistas» encara pintarán plats de «xanfaina» en lloch de quadros, y ja no 'ls voldrá ni veurer ningú que tingui un dit de front

A n' ells, no 'ls farà res perque ja hi están acostumatats.

Els que vulgan fer 'l sabi, portarán barrets estranys y farán molt ben fet; de no ser aixis ningú s' en adonaría.

S' han de guardar 'ls caps buyts de seny com se guarneixen 'ls burros per Sant Antoni.

S' en emportarán la palma, en Peyo Gener, en Figuerola, en Baró en principis, en Casella, y sempre 'n surt algun de nou, que la «sibila» no me 'l vol anomenar.

Els cabels blanchs á coll y bé; lo barret brut y la americana cordada y llantiosa, farán «modernista» que 'n será pa y mel, per aprenents musichs y literats d' aquets que 's pensan fer alguna cosa de bó... quan treuen á llum alguna caboria de las sevas.

Tothom en fugirá com de l' autor que 'n tinga un drama per llegir.

No hi valdrá 'l tocar 'l bombo, ni fer reclam.

Las societats d' elogis «mutuos» serán abolidas de bon grat ó per forsa.

Lo públich ne fugirá d' ellas.

*
*
*

Al «Liceo» seguirán parlant d' en Wagner y fent *La Traviata* ó be *Il Trovatore* qu' adormin las «ratas» que 'n serán las úniques espectadoras.

A «Romeya» triarán las comedias mes dolentas per representar y rebutjarán las que tinguin algun valor literari.

Farán bombo als cómichs dolents y arreconarán 'ls bons.

Pe 'ls Ignoscents, farán comedias d' en Barò, y tothom s' hi aborrirá fugint del teatro; pero cap mes día.

Qui en tinga pa menjará sopas y que no 'n tinga penjará las barras al sostre.

Els casats, durán barret alt.

Las donas mitxas negras y sabatas ab sibellas.

Els capellans 's treunrán 'l manteu.

Els municipals, no 's trobarán quan se necessitin.

Els fanals dels carrers, serán apagats al vespre.

Ni en Girona, ni en Güell, ni en Comillas, farán cap estafa.

Pero anirá fent crònicas per LA TOMASA, en

CALIXTE PÍ Y XARAU.

Instantáneas

REYS

FA 35 anys que no 'm duhen rés. Y quan me duyan.. total *pela* y *sis* de joguinas.

Els noys del meu temps ens agradava més fer *cagar el tíó* que fer esquitxar reys.

Son més coquins 'ls reys que 'ls tíons.

Del tíó sempre n' eixia un gabadal de teca qu' encantava.

¡Y á cops de garrot que s' esquitxan 'ls tíons! Cóm més fort se 'ls apallissa, més requisits treuhen.

¡Qui sab si á n' els reys se 'ls tractés com als tíons, si donarian alguna cosa de bó!

Els noys d' are s' han tornat més *realistas* y per aixó 'ls reys d' avuy ván més de capa cayguda.

(Consti que 'm refereixo als reys de la canalla). 'Ls que ja som grans, no 'ns agrada fé 'l criatura, no estém per reys, ni per sas joguinas.

Perque las joguinas de reys sempre resultan caras pe 'ls vassalls.

Per cada caball un raig de cossas.

Per cada soldat, un batalló de duros

Per cada castell, una muralla d' ossos.

Y per cada barco... la mar d' averías.

Deixo á recó lo cars que resultan 'ls reys d' are ab aqueixa moda de venir fets 'ls ninots de molla del extranger, que 's pagan á pés d' or.

Per aixó 'ls reys d' avuy dia no més poden celebrar-lo aquells á qui no 'ls vé de cent pessetas.

Per aqueix motiu 'ls noys del poble ni 'ls coneixen.

Per la mateixa rahó las caballerías dels reys que

actualment s' estilan per las criaturas, son baixas d' esquena y gropa y curts de coll, que no arriuan enloch.

D' aqui que no més visitan sos caballers 'ls baixos, entresols y principals ó primers pisos.

Ab els noys de segon pís en amunt no s' hi *róssan*.

Conseqüencia de lo dit es que 'ls noys de sota-terrat no 'ls poden veure poch ni molt á n' els reys.

Perque no 'ls donan rés; 's veuhen despreciats pe 'ls reys; no 'n pisan d' ells ni un mico filós 'ls nens, ni una nina en camiseta las nenas.

Y 'ls nens aqueixos que ni balcó tenen pera posar-hi la sabateta, per venjarse dels reys, ho xerran tot als séus companys dels pisos de sóta.

Y aquestos fán veure que no saben rés, per' que 'ls hi portin.

De manera que 'ls reys 'ls ensenyan á fingir, qu' es lo més lleig y dolent per las criaturas.

Fundantme en la marxa, donchs, que ha emprés la llegenda dels reys, m' atreveixo á assegurar que d' aqui á uns quants anys quedarà abolida.

Perque, de petits, ja ningú hi creurá ab 'ls regalos dels reys.

Jo no hi he cregut may.

PEPET DEL CARRIL

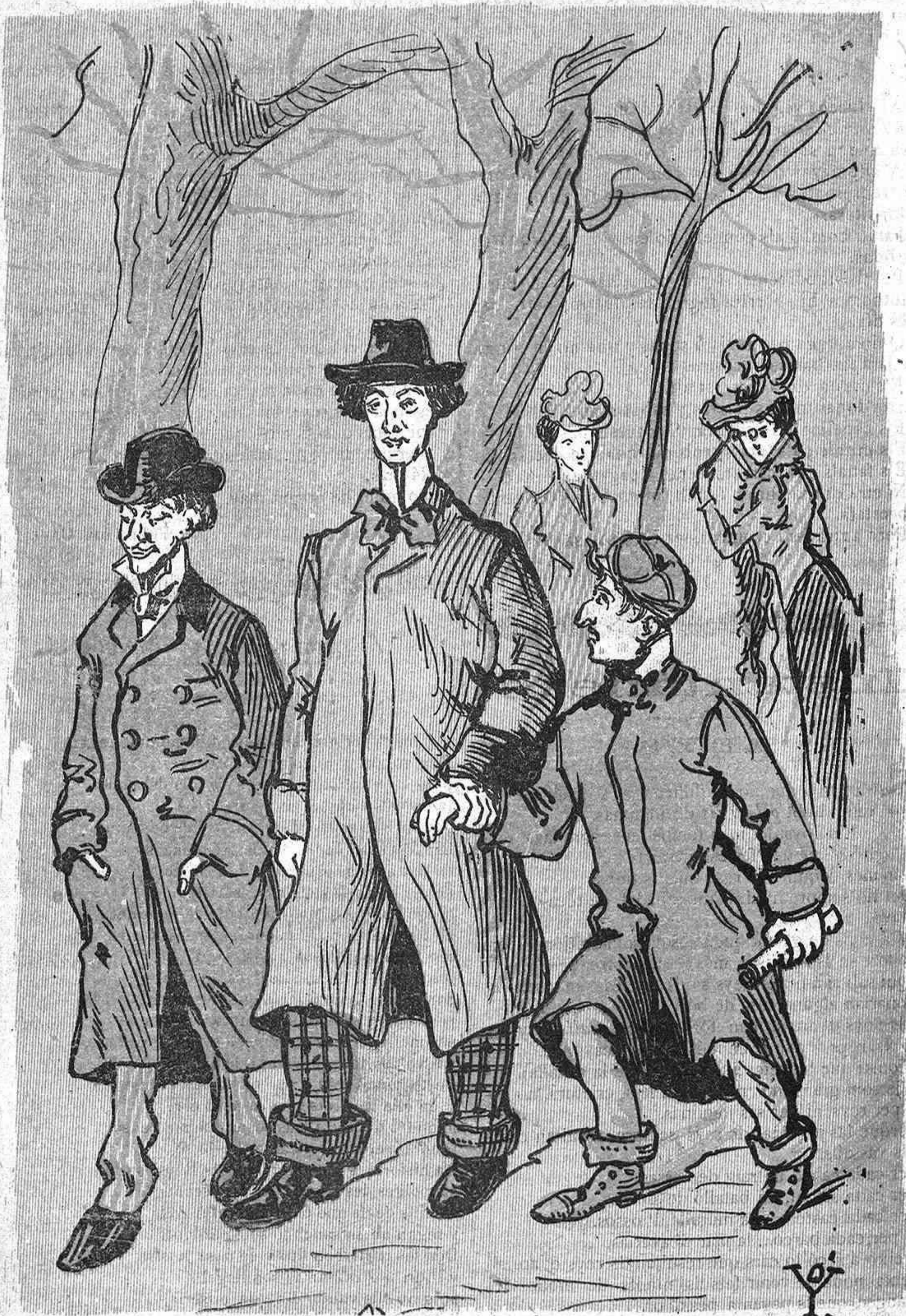
VIGILIA DE REYS

¿Qué 't portarán els Reys, fill, me preguntas?
Deu vulgui que jamay te portin rés:
puig es sabut que 'ls Reys als fills del poble
jamay els han portat amor, ni bé.
Jamay, ¿ho sents? Jamay las reals engrunas
han consolat la llar de 'ls famolenchs;
lo blat que 'ns espigolan de l' anyada
no arriba pe 'ls seus vicis satisfacer
¿Joguinas? ¡Ah! no 'n vulguis de joguinas
de las que als noys solen deixar los Reys;
son totas perillosas y anti-humanas,
contrarias á las santas lleys de Deu.
Son armas temptadoras que serveixen
per sustentat tant sols duptosos drets,
per matá als teus jermans, als que treballan
y á voltas, folls, demanan lo qu' es seu.
Feste home, eréu y aprén, llegeix la historia
y en ella trovarás com es molt cert
lo que 't díeh y altras cosas que ma pensa
ignora, perque es poch lo que jo sé.
La historia 't contará lo que 'ls Reys portan
als pobres desvalguts, als ignoscents,
als fills de 'ls que cultivan la fangada
y regan ab sa sanch lo solch ardent.
Deu los porti ben lluny de casa nostra
y lliuri nostra llar de son flagell,
puig ab ells van lo dol y la miseria,
la tristesa y la mort, dolor y fel!...

EMILI REIMBAU PLANAS.

Seballuts

Tres autors del modernisme
que tractan de *mitjanlas*
als homes més grans del mon...
¡Poden comptarho á sas tías!

Y.

Any nou, vida... vella

— Ab las tevas magarru¹as
no m' ensarronas, trapella,
perque contraduit al ditxo,
per any nou, fem vida vella.

Yo.

L' ANY NOU

¿NO 'l demanaven tots? ¿No l' esperaven tots ab candeletas?

Donchs aquí 'l tenen l' any nou.

Ja ha fet sol, ja ha plogut, ja hem mudat la fetxa, ja hi ha hagut alló dels Reys...

¿Están contents?

¿Qué s' hi jugan que la major part dels que esperaven aquest any ja esperan l' altre?

Ara tinguincho per cert; en arrivant á l' any que vé, esperarán l' altre y aixís ho anirán fent tota la vida.

No 'm vinguin á dir que aixó ja ho saben tots y que me 'n porto xasco si 'm penso dirlos alguna novetat. Aquesta es una malicia propia dels lectors, que ja 'm té escarmentat.

Solen llegir un paper y 'l lleansan dihent:

¡Quín fástich, ja ho sabíam aixó!

Si vostés ho sabían jo també, y en proba d' aixó ho escrich avans que vostés m' ho hajen dit.

Be; enrahonemsho aixó del any nou.

¿Que hi creuhen vostés? Jo no.

Lo fret que tenia quan me vaig llevar lo día primer de Janer, era 'l mateix que ja tenia la nit del trenta hù de Desembre, sens haverse interromput, adobat, ni modificat en lo més mínim.

Jo sentia dir: ¡Quín fret fa aquest any! y pensava ¡ah badochs! ¡si aquest any ja 'l va trovar fet!

Aixó dels anys nous, es com lo de las modas: es lo vell que passa per tornar. Desde l' anar nuet de pel á pel, fins á embolicarse la calavera ab pells y teixits de tota mena y de tot color, no hi ha rés per inventar.

Mírinse aquest any, y ¿qué pensan trovarhi nou? No s' alarmin, que 'n sortiran catxifollats.

Hi trovaran alló de dilluns, dimars, dimecres... Janer, Febrer, Mars... Sant Fulano y Sant Mengano, témpora Canicula, y tot lo dels demés que ja saben de cor.

Alguns hi trovarán dejunis que no están marcats en lo calendari, pero aixó tampoch es nou.

Si tenen bona memoria, ja poden dir que saben tot lo que ha de succehir aquest any.

Tindrán por de caure, por d' arribar tart á algun siti; tindrán cadarns y panallons, ganas de treure la rifa y totas las manías de sempre; per exemple, que las criaturas sian quietas, que baixin los lloguers de casa, que baixin lo preu del tres per cent y que las senyoras y 'ls quinquillayres se persuadeixin de que no tenen rahó per encarinyarse ab lo luxo.

Ara fassinme 'l favor de dirme ¿qué n' han tret d' haverse encaparrat tot l' any passat pera aquest y qué 'n treurían d' amohinarse aquest any pel vinent?

Son vuyts y nous aixó del any nou.

Es clar que á moltas noyetas las vestirán de llarch y tindrán gran alegría; mes ¿quántas no se 'n vestiren l' any passat?

Sentirán dir alló de que 'l Carnaval ja no val rés; alló de que han abaixat la farina y han pujat lo pá; alló de que hi há un predicador molt bó; alló de

que á la cayguda de la fulla hi petarán molts xacrosos y ¡vaya! no 'ns cansém més: veurán, sentirán y desitjarán lo de sempre y no escarmentarán de rés.

Vegin donchs per ahont s' agafaría aquest any si tractés de passar per nou.

Si, verbi gracia, al cap dels dotze mesos nos trovessem que ningú s' havia tirat dalt á baix del balcó, ó que la gent no 's casés ni s' enviudés ni 's fés moneda falsa, ni 's morís cap meije... encara, ¡vaja!

Mes ¡cal rés d' aixó. La bola del mon donará las voltas com sempre.

¡Que n' hi haurá de minyons que després d' haver fet los primers versos somiarán que son lord Byron!

¡Que n' hi haurán de noys anant per casa vestits de generals, y de generals que surtirán pel mon semblant noys!

De tant en tant correrá allò de que está á punt de armarse la grossa.

Se repetirán aquellas cosas de:

—¡Mare de Deu cóm passa 'l temps!

—¡Ay, Senyor, sembla que era ahir que va entrar Carnestoltas y demá passat fém Cendra!

—Peró ¿qué no se 'n pot avenir ¡D' avuy en vuyt Tots Sants?

Tot aixó ja 'm sembla que ho sento dir del mateix modo que ho estém sentint tota la vida.

Suposin que 's mori algun rey. ¿Y be? L' any passat se 'n vá morir un altre.

Suposin que hi hagi algun ayguat: ¿Que no 's recordan del diluvi?

Afigúrinse que hi hagi un gran incendi: no guanyará al de Moscou.

Y en tenint coneixement de que un ha quebrat de mala fé y de que una fulana ha fugit del domicili conjugal, no diguin: tal dia farà un any; porque de totas aquestas petitesas, no un any sino molts se n' han cumplert.

Se predicará molt contra la corrupció y 'ls vicis, se rifarán imatjes de Sants á la porta de las iglesias, y molts cavallers condecorats ab grans creus s' escandalizarán tot sovint de las vanitats mundanas.

Los richs esclamarán á cada punt:

—¡Ay ditxosos los jornalers que viuhén ab poch, sens ambicions y necessitats y passen la nit en un son!

Mes per aixó no s' alarmin: no hi haurá cap rich que llensi 'ls diners al mar y se 'n vagi á buscar feyna de manobra ó de fogoner.

Los pobres pensarán que 'ls richs tenen tots los diners, tota la salut y totas las satisfaccions que necessitan y no tindrán ulls per veure lo que ambicionan y las feridas que duhen amagadas.

Es dir, que tots seguirem portant la llufa tot l' any sense adonárnosen y 'ns riurém de las vellas que la portin visible una sola volta.

No tinguin por que en una sola taula se trovin reunits lo menjar suculent del rich y l' agrahit ventrell del pobre.

Ara y desde 'l comensament del mon, ahont hi hagi bons talls, hi faltará bona gana; ahont hi sobri la fám hi faltarán talladas.

Tots los que tinguin la posició ben assegurada,

opinarán de bona fé que la organisació social no pot ser millor,

Y tots aquells que vagin estrets de butxaca y no vegin bè 'ls medis d' estar prompte acomodats, juraran á qualsevol hora que aixó va mal, que la cosa no marxa y que un estat així no pot durar.

La opinió dels vells respecte als joves serà la següent: «Son uns tavalots, no tocan pilota, los manca la experiéncia; pobres d' ells quan nosaltres faltém d' aquest mon.»

Los joves dirán que 'ls vells se pensan que tot hauria d' anar com en lo temps del barret de gresol; que 'ls manca entusiasme, que son egoistas y que estariam frescos si tot ho haguessen de guiar ells.

No siguém més pesats, perque al cap y al fi no surtiriam may de la mateixa tonada, y aixó ja sembla la cansó enfadosa.

Resumint:

Any nou, son dotze mesos de cosas vellas, iguals, idénticas á las que ja han succehit.

Sobre aixó poden ferhi posta.

Jo per no quedarme aquesta vegada sense provas de lo que he dit, m' espero fins al any que ve, encara que so'ament sia pera preguntarlos:

—¿Es cert ó no lo que jo 'ls deya?

R. R.

Recorts de temps

¡Per xó em deixares!

Anavam caminant vora dels marjes silenciosos tots dos; era 'l cap-vespre: lo sol rera montanya s' esmunyía tot despedintse ab sa claror rojenca.

¡Qué trista era la vall! Talment semblava que 'ls tochs acompassats de la campana convidant al repós, las flors ohian y colltorsades jeyan ensonyantse.

Vora-voreta meu, bo y tremolosa seguías caminant tota espantada.

—¿De qué tens por?—vaig preguntarte ab ansia.

¿Que no 'm creus prou capás per defensarte?

—No tinch por, que ja ho sé lo be que 'm guardes

—¿Qué 't sab greu que ab tú vinga sent afora?

¿Per qué caminas tant? Digas, esplicat.

—Ja t' ho diré... ¡Perque 's tart y vol ploure!

JOSEPH CASABÓ C.

Aquesta setmana las novetats teatrals han sigut solsament *ignocentas*, pero en grau tan superlatiu que dificilment quedarà ni una obra de cartell.

Per lo tant ens dispensaran nostres lectors si de la revista acostumada ne fém *huelga* forrosa.

Pera la próxima hi ha en porta *La regencia* al Principal, que segons noticias lo senyor Palencia hi gasta la plata pera presentarla ab propietat; al Romea *Un toca campanas* obra del Sr. Fuentes (fill) y á Catalunya (Eldorado) *La polka de los pájaros* sarsuela de Monasteri é Ibarrola y Chapi.

Celebrarém que ab aquestas novetats poguém fer la *pau* d' aquesta setmana.

UN COMICH RETIRAT.

¿Ateo?

Vestit ab pobresa, mostrand las vergonyas, las carns salpicadas pe 'l fanch del carrer, perduda la feyna demana una almoyna sentat en l' escala del temple de Deu.

De missa de dotze, que ja es acabada mitj atropellantse ne surten els fiels vestits á la moda, lluhint sas alhajas ab cara riallera, del tot satisfets.

Donantsen vergonya, la ma descarnada allarga á n' al grupo que fant los creyents, y cada moneda que en ella sent caurer aixuga una llágrima d' esposa y fillets.

Mitj l' esma perduda, per fi se retira y al forn s' encamina cercant l' aliment y diu recordantse dels fiels que sortian:

—¡Aquets no ho estranyo que cregan ab Deu!

BALDOMERO BONET

Que consti

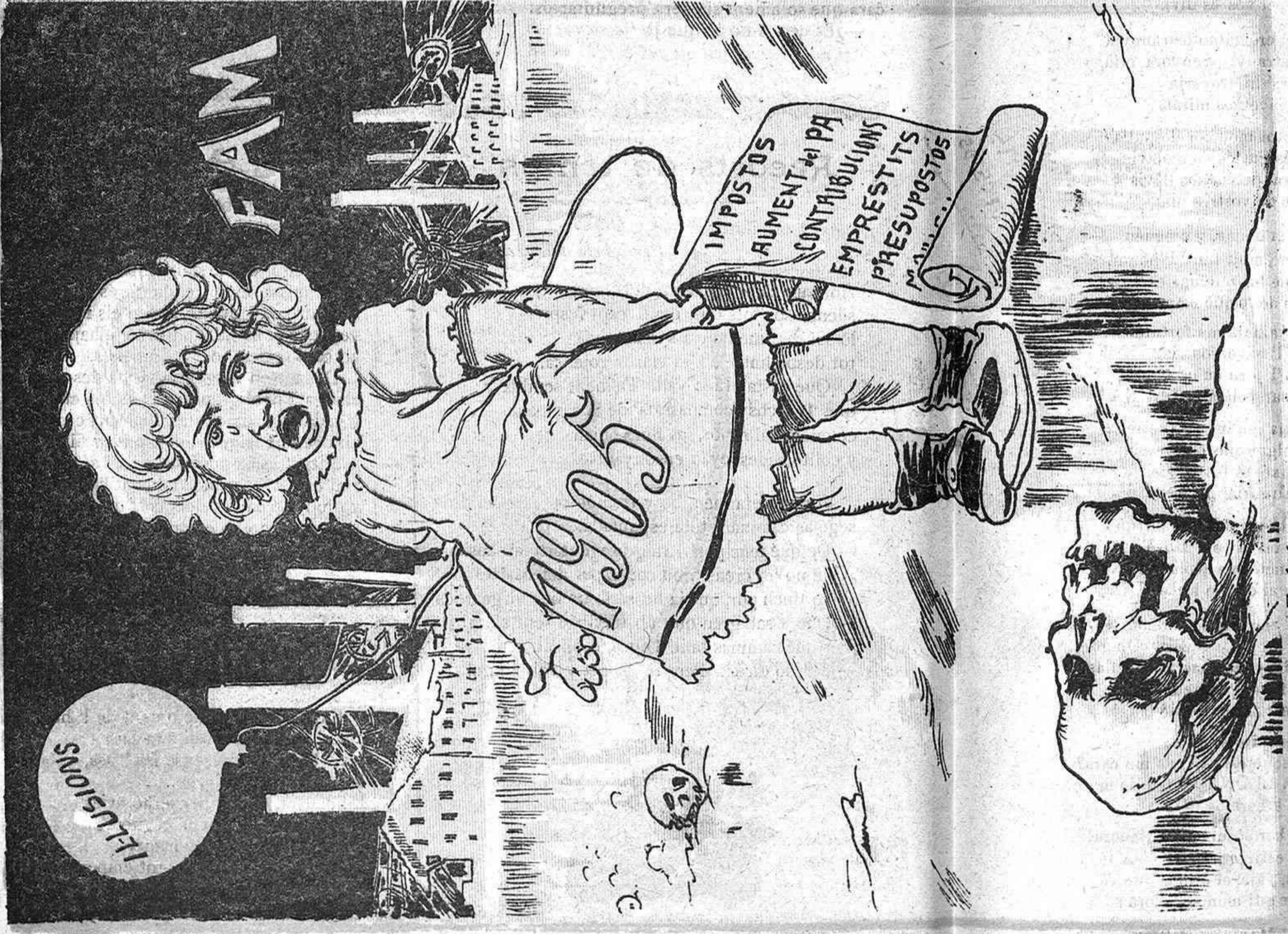
Exigírm vols—que obrant de l' hú com hom de bé—vaji á ta casa y als teus *papás*—sense fer l' asa, la petició—fassi de tú...

Empenyat, dius,—per ferho aviat; empenyat, si.—Quina ceguera!

Si no pot ser—de cap manera.

¡No sabs qu' ho tinch—tot empenyat!

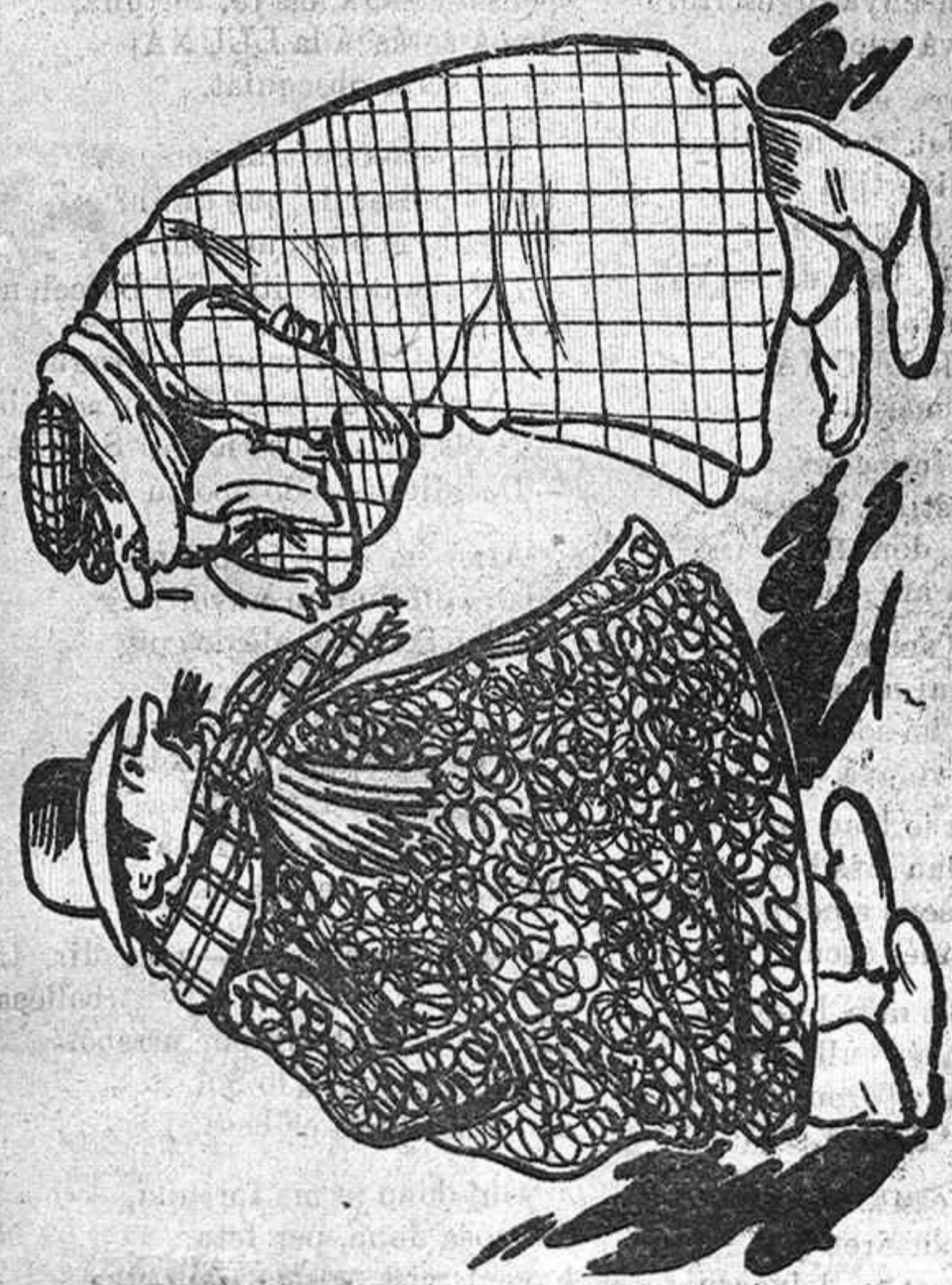
RAMPELLS

Es l' hereu per testament
d' aqueix ample *skating-ring*
d' aixó 's plany ab sentiment
l' infelis mil noucents cinch.

Varas, creus, escapuiaris
y un feix de benediccions:
aixó en Lluç veurá quan tregui
las sabatas del balcó.

i Vaya un fret, senyó Climent!
i No ho cregui: vaig molt calent!

Fent *marramai* pels terrats
, al Jané hi corren els gats.

Un viatge à la Lluna!

Poema humorístich en diferents CANTS (Anirà un CANT cada setmana)

Primer cant

¡Ho prometí? Ho cumpliré
M' escapá 'l dir sense flemma
lectors, aquí vá un «Poema»,
y no hi há més, l' haig de fé.

Tant si 'n sabs com si no 'n sabs,
rumia, tréncat la closca,
busca un consonant á mosca,
un altre que acabi ab taps,

un que, dols, comensi ab crema,
un altre que acabi ab dó,
y ab aixó y la «inspiració»
qualsevol sab fé un «Poema»

No sé cóm, però tot d' una
m' agafan uns acudits. .
Vés ara, aná á passar nits
contant «Qüentos» dés la LLUNA.

¡Lo mon quin fástich me fá'
¡Ni escrivint un hom pot viure!
¡El que 'm vá ensenyar d' escriure
que descansat vá quedá!

Aquí á la terra es tot «terra»,
tot fanch, tot dol, tot mentida;
tens una hora divertida
y dugas centas de guerra.

Per xó, aburrit, vaig dir: —¡Vá!
Vésten á provar fortuna
dins lo país de la LLUNA
que de segur es més clá.

Y no sé cóm, invocant
de 'l hermós «Astre» 'l destell,
ágil com jentil donzell,
vers «Ell» me 'n aní volant.

Mes ningú m' acompanyava:
jo no entench qui m' empenya;
tant sols sé que 'm sostenia,
y sosteníntme, volava,

Y traspasant lo blau pur,
veya un altre blau més bell,
y un altre blau sens aquell,
y un altre molt més oscur;

y un altre molt més bufó,
y un altre blau més enllá,
fins que vaig dir: —¡Prou n' hi há!
¡Prou n' hi há d' aqueix coló!

Y, com per encant, fogosas
las alas me trasportáren
molt més amunt, y 'm deixáren
entre cabretas preciosas

que, tranquilas, las pobrotas,
entre 'ls núvols pastoravan,
y hasta ab 'ls núvols jugavan
com jugo jo ab las «quartetetas»

¡Era alló un prat llís! Ni flors,
ni aucells, ni rius, ni montanyas;
herba tot, boyras estranyas
y cabridets que 'ls «amors»

tenian allí; allí jeyan,
allí corrian, saltavan,
y si contents s' estimavan,
fent: —«bé, bé, bé,» tot s' ho deyan

¡Llum celestial! ¡Prats tranquils!
¡Brisa dolsa! Alló semblava
'l DINORAH que cantava
la PATTI guanyant molts mils.

Jo, contemplantho extassiat,
pensava:—Ja has fet fortuna;
demá serás á la LLUNA;
demá serás obsequiat.

Mes, sens guía ni persona
que 't presenti, ¿qué dirán?
De segú 'm preguntarán:
—¿D' ahont ets fill?—De Barcelona.

—¿Qui 't recomana?—Ningú.
—¿Donchs qué vols? Viure aquí bé.
—¿Vols ser «Llunátich»? —Sí, á fé.
—Decidit ets.—Só oportú

Aixó 'm deya jo per mí,
quan vejí que un núvol roig
s' esqueixava, y plé de goig
y hermós com un serafí,

d' ell sortía, com pollet
quan pica l' ou, una dona
la més ben feta y bufona
de segú que Deu ha fet.

—¿D' ahont surt,—vaig dir, tal
(belleza?
¿D' ahont surt eix pur arrebol?
A bon segur que lo Sol
cada matinada os besa.

¡Oh! dono ja ma fortuna,
hermosa dona, per feta,
havent vist vostra «silueta»
á mitx camí de la LLUNA.

—Gracias, per tant de favor,
—va dí—oferintme un platet
de crema, y un bon gotet
d' un ví més bonich que l' or.

—No 'l despreciéu qu' es molt fi
—No tant com vostre parlá.
—Es ví cullit cent anys fá.
—Servit per vos es diví.

—¿Y la croma no heu provat?
¡Que 's estrany!—Senyora mía,
dolsor no l' hi trovaria
après d' havervos mirat.

Fet ja tot mon cor despulls,
¿quin més gustós «piscolavis»
que 'l coral de vostres llávis
y la llum de vostres ulls?

Deséu la crema, y creguéu
que estimo molt tant d' honor,
mes lo que 'm «crema» es 'l cor
molt més de lo que os penséu.

¡Oh! ¡Malhaja ma fortuna!
¡Malhaja l' havervos vist!
¡Malhaja 'l jorn en que, trist,
vaig pensar volá á la LLUNA.

¡Malhaja ma ingrata estrella
que ha volgut que os contemplés!..
Y al dí aixó, ni fet esprés,
caiguí, mirantla, als peus d' ella.

—Álsat,—digué:—la fortuna
també ab mí la pots trová
si 'm permets que acompanyá
jo 't puga al cor de la LLUNA.

—¿Qué 'm dius, «Prenda?» ¿Es
(cert? ¡Oh goig!
¿Tú ab eixas faccions tant bellas,
y eixa túnica d' estrelles
vení ab mí? ¡Jo 'm torno boig!

¿Tú, puríssim arrebol,
ahont nasqueres?—¿Veus ma cara?
Donchs la LLUNA 'm feu de mare
y de pare l' hermós SOL.

—¡Oh, hermosura encantadora!
¡Quant t' estimo já!—¿Si?—A fé.
—Donchs, vaja, el dijous que vé
sabrás per qui mon cor plora.

MARCELINO SANTIGOSA

Precocitat

— Mira, Pepito, que m' han portat los reys.
— Aixó ray; també t' ho hauria portat jo mes endavant.

Criaturadas

— Aquet tanto es meu.
— Bueno, quédatel, que jo ja 'n tinch prou ab los que 'm dona la mama.

Gran pensament, ideya superba es estat la de glorificar en vida la personalitat agradable d' en Eduart Benot, lo sabi ensemps que virtuos catedràtic, lo venerable apòstol de la República federal dignissim sucesor d' en Pi y Margall, que may s' esborrarà de la memoria dels bons patri-cis.

Al comensar el any 1905, s' ha d' enviar tarjeta recordatoria del bon afecte d' admiració al sabi, mes be que testimoni de comunitat de pensaments polítichs.

LA TOMASA repica ab só de festa y trasmèt las sevas notas, que voldria fossin música agradable:

Al senyor don Eduart Benot
y li desitja molts anys de vida, pe 'l be y salut de la patria.

*

Lo testimoni anyal d' admiració al filòlech ilustre, al eminent pensador y honorabilissim polítich espanyol en Eduart Benot, es complert per tothom, pe 'ls polítichs y p' els que no 'n son, ab agrado y bon gust, sens fern' esment de la part politica que la iniciativa del ideal ha presidit.

No 'ns cal pas biografiar aquí persona de tant relleu; prou coneguda de tothom, malgrat una exemplar modestia.

Son talent, son alt y refinat esprít, sa bondat y un treballar que may para, l' han fet popular per tot Espanya.

Los desvetllaments envers la descentralisació y en pró de la República federal, lo fan tan y més benivolgut á provincias que no pas á Madrid, desempenyant avuy en día l' encàrrech de President del Concell federal.

¡Quina parella exemplar!

¡Pi y Margall... y Eduart Benot!

*

Fou en Benot deixeble d' en Albert Lista y n' es cap de brot dels pensadors en materias sociológicas.

Home llis y plá, ni menos se 'n adona de son talent, ni li dona cap importancia.

Ja n' es vell.

Parla sempre ab tó formal y alegre; de tot fa brometa, á tot li treu punta: resultant son tracte personal prou agradós, que qui parla ab ell una sola volta, ja may més l' olvida.

Porta escritas molts obras; no han vist la llum pública; á tant arriba la modestia d' aquet hom' exemplar.

Te inédita una «Gramática» que ja n' es famosa y que quant se publiqui l' enaltirá de filòlech sens igual.

S' han publicat obras sevas: «Errors en matemáticas»; «Al llindar de la ciencia»; «Arquitectura de las llenguas»; «Prosodia castellana y versificació»; Tomar, filosofar, creurer»; Errors en materia d' educació»; «Aritmética general»; «Aprofitament de las forsas del mar» y tantas d' altres que fora enutjós ara l' apuntar.

Es un andalús que no ho sembla... y ab tot y aixó fa honor á la patria.

¡Visca molts anys!

*

Els regidors republicans del ajuntament de Zaragossa, no volen de cap manera autorisar el pago dels gastos, ocasionats pe 'l viatge del rey á l' Aragó.

Com que 'l governador empeny, no tindrán més remey que pagar el gasto 'ls regidors monárquichs, que 's refían de alguna treta pera reembolsarsels.

Els republicans vigilan, y per companyerisme, han ofert pagar part de la seva bossa.

*

A l' arreconat maset de Maillane hi viu alegre y cofoy de son conreu literari, lo capitost ardit de la literatura provensal, lo patriarca del Felibrige lo ferm poeta en Frederich Mistral.

De per tot arreu, dels quatre costats del mon, li arriuan cartas y tarjetas d' enhorabonas per habern' merescut de l' Academia de Suecia l' efectiu del premi Nobel.

L' autor de «Mireia» l' idili bosquetá, no hi cap de content, 's trova llorejat en son recó del mon; li apar un impossible.

Y aixó li passa molt sovint, perque 'n Mistral, be prou admirat dels sabis literats de Catalunya y Rosselló, ho es molt mes encara y ben estimat, dels sabis estranjers, que conrean las sevas lleturas... buscant sempre 'l que surt de gros en las d' altre.

En Mistral ha fet de mestre y patró, d' exóticas composicions, que la flaira de son poema, se sent de per tot lo mon.

Ara la gran alegria del poeta es per poguer esmersar una bona part del premi en efectiu ab lo «Museu d' etnografia provensal» nomenat «Museum Arlasen» qu' ell va fundar fa sis ó set anys y es la nina de son ull.

«Aqueix Museo,—diu en Mistral mateix,—es tota ma passió; me l' estim tant com lo mellor de mas poemas; per aixó 'ls diners d' aquella bona gent sueca, 'ls hi vull esmersar tots, per son engrandiment».

«Hi ha á Arlés un superb palau digne de Génova ó de Florensa, que l' Ajuntament m' ha condonat; penso restaurarl' guardant sa trassa primerenea y instalarhi lo Museo de pinturas d' Arlés, y lo d' arts antigas de la terra provensal, fentne d' ell, un palau dels Felibres».

«Un ciudadá americá de terras yankees, Mister Edvard León d' Avinyo s' ha entusiasmat tant ab lo projecte de restauració, que ens ha ofert sons cabals»; y no tindria res d' estrany que aviat sobressin els diners per terminarla; tan s' estiman en Mistral al extranjer.

No fa pas gayres anys, un editor de Nova-York, va demanar á un celebrat escriptor francés un aplech de deu biografias dels homes mes célebres del mon.

L' escriptor va preguntarli: ¿per quin voleu que comen-si la tarea?

Per en Mistral, va responderl' hi.

Y aquest va ser lo primé de la colla.

Lo segón era en Bismark.

*

Aquí van els comptes de Mister Edvard León.

Pera restaurar el palau de Arlés, instalarhi las colleccions dels «Museum» y fonamentar el Museu d' art antich, caldrian 250.000 franchs.

En Mistral en donará 50.000.

Jo 'n donaré altres tants.

Els 150.000 franchs que 'ns faltarán, el donarán las suscripcions populars qu' obrirém per tot arreu.

Donarém cinch conferencias á Nova-York, Filadelfia, Xicago, Baltimore y Boston y encare no haurém acabat la feyna, potser á la primera conferencia, ja sortirà 'l ricatjo americá dihent: ¿demaneu 150.000 franchs per l' obra d' en Mistral? Aquí 'n teniu 50.000...

Lo renóm del poeta provensal, te als Estats Units un poder com de mágica.

E: altament estimat.

✱

La rifa de cap d' any qu' ha tocat á Madrid, s' ha de compartir entre gent pobre.

¡Millor!

Dos décims els tenian las marmanyeras de la plassa.

Un altre 'l tenia una portera de la «Plazuela de la Cebada» repartit en fraccions de «deu céntims» per part.

La mestressa del décim, qu' era de las que jugava més fort, inferessa una pesseta.

¡Hi ha gran gresca p' el barri!

✱

Las dificultats per arreglar las bodas de 'l rey ab la filla de 'l duch de Connaught, semblan ser grossas.

Una de las més fermas á vencer, sembla qu' es la diferencia de religió.

La duquesa n' es protestant.

Lo més ferm impugnador d' aquest casament es en Maura y la gent de casulla que l' hi va al darrera.

L' Azcárraga ni menos pot dormir de l' susto.

Els duchs inglesos son de sentiments lliberals.

✱

Lo Banch d' Espanya repartirà aquest any un dividendo de 60 pessetas per acció, com l' altre any.

No poden pás ser més «enrahonats» els interessos que 'n cobran 'ls accionistas.

¡Aixó sí; tots son bona gent, mes que bon xich usurers!

✱

S' ha mort d' una pulmonia lo primer actor que fou del Teatro Catalá, quan encare n' hi havia, en Theodor Bonaplata.

Sortint del «Gavilán» en quin teatret feu sos primers exercicis, y després de una llarga excursió per las Américas, va entrar de primer galán Catalá, estrenant obras d' en Pitarra y d' en Guimerá.

Fou mestre en fer y frassejar... no pas una d' aquestas bocas que no mes cantan 'ls versos.

A son temps fou l' envolgut del públich y for-a estimat.

En son tracte particular, molt cavaller y noble y en sa vida intima tot un artista ab grans aficions per la pintura.

✱

Aquest any pel Sant de 'l Rey concediran amnistia pels delictes d' impremta; y dihen que s' hi compendrán també 'ls suplicatoris enviats al Congrés.

Res tant lloable.

✱

La lley del or, se comproba per medis del foch.

La de la dona per mor del or.

La del home, per mor de a dona.

✱

La Junta nomenada á Madrid, pera celebrar lo centenari del Quixot, d' en Cervantes, envia una «circular» á tots 'ls Centres ó Societats literarias, perque donguin vetlladas y funcions teatrals, llorejant 'l «Manco de Lepanto»

Barcelona, que per ell fou nomenada y d' ahont tregué 'ls fonaments de sa inginyosa historia novelesca, respon-

dria á l' invitació, si no vingués sagellada ab la taca d' un centralisme esparverador.

Li sobra tot lo que porta d' oficial la festa, que ben segur Cervantes rebutxaria si visqués.

Aquesta festa, ab carácter popular, aniria molt be.

Ho sé tot

A una... qualsevol .

Ja ho sé que t' has alabat
y li has dit á la Pepeta,
tot rihent y fent brometa,
que carbassa m' has donat.

Mes jo dech dirte clá y net,
que, en lloch d' estar entristit,
estich content y agrahit
pe 'l gran favor que m' has fet;

puig tens de saber y entendre,
y no t' ho prenguis á *guasa*,
qu' ara la ballo mes grassa
y tinch salut fins per vendre.

Potser si que t' has pensat
que de pena 'm moriria...
¡No 'm fassis riure, María,
qu' el metje m' ho te privat!

Y ara t' dich qu' ets tu la *bleda*,
encar que no ho vulgas creure,
puig que, renyint, m' has fet treure
els peus de dins la galleda.

Sé que tu ets una perdnda,
que has enganyat á innocents,
lo qual proba que tú tens
una cara molt groixuda.

Sé que tú buscas *calés*,
que no estimas á ningú,
y el pobre que 's casi ab tú
carregará ab els neulés.

Sé que aquell que li dius *tio*,
segóns á mí m' han contat,
no es d' estranyar tanta amistat
perque hi has tingut un... *lio*.

Sé que ni sabs escombrar,
ni posar un' olla al foch;
y sé, que no sabs tampoch
un ou ferrat com se fá.

En resúm: sé tanta cosa
y tot, tant en contra teu,
que, enear' que t' sápigra greu,
en lo món sols hi fas nosa.

Y, si vols creure un consell
que t' vol donarte l' Enrich,
ascolta be lo que t' dich,
y creu, que t' hi va la pell.

Si t' miras com jo á tu t' miro,
no t' queda més solució,
que ficarte en un recó
y clavarte al cap un tiro.

Puig tas prendas personals
son... un poema d' amor:
bruta, sens honra, ni cor,
y ab un cap ple de pardals.

M. NOEL

Principi d' any

Gresca, crits, forsa xampany,
y per fi una borratxera,
no adoptan mala manera
per comensá 'l nou any.